

Yttrande över förslag till författningsändringar som gäller EU:s reviderade avloppsdirektiv, dnr 00060/2026

Synpunkter

Åtgärdsprogram inom vattenförvaltning

Åtgärdsprogrammen inom vattenförvaltningen breddas, till följd av det reviderade avloppsdirektivet, till att även innehålla åtgärder specifikt kopplade till avloppsvatten och risker för människors hälsa och miljön.

Miljönämnden har inga erinringar mot förslaget. Konsekvenserna av utökningen bedöms bli små eftersom frågeställningar kring hälsa och miljö redan till stor del ingår i programmen.

Avloppstätort

Avloppsdirektivets tätortsbegrepp "avloppstätort" införlivas i miljöbalken.

Miljöförvaltningen har inga erinringar mot förslaget. Begreppet innefattar bebyggelse som är eller bör vara anslutna till ett avloppsreningsverk. I normalfallet sammanfaller avloppstätorten med de fastigheter som via ett ledningsnät är anslutna till ett avloppsreningsverk. Nivån för tillämpningen av den nya avgränsningen gäller från 1 000 pe (pe=personequivivalent). Storleken på avloppstätorten har betydelse för de reningskrav som ska tillämpas. En enskild fastighetsägare inom en avloppstätort med egen anläggning träffas av krav på utformning, drift, underhåll och inspektion av anläggningen.

Naturvårdsverket ska tillhandahålla ett nationellt register över avloppstätorterna medan kommunerna bidrar med uppgifter.

Miljöförvaltningen kommer, enligt förslaget, att behöva förhålla sig till om en fastighet eller ett område ligger utanför eller innanför en avloppstätort för sin tillsyn och prövning. Förslaget bedöms innebära administrativa kostnader initialt för uppgiftslämning och därefter vid ändringar.

Avloppsplaner

Enligt förslaget införs krav på att upprätta avloppsplaner för större avloppstätorter (från 100 000 pe) alternativt om ett område innebär en högre risk (för hälsa och miljö). Syftet med planerna är att minska påkopplade polymer dagvatten (inklusive föroreningsinnehåll) samt bräddningar och att

prioritera naturbaserade blågröna infrastrukturlösningar. Planerna ska även innehålla en analys av aktuella avrinningsområden.

Miljöförvaltningen välkomnar att blågröna lösningar ges en tydligt framskjuten position i avloppsplanerna. Redan idag finns sannolikt dokument som åtminstone till viss del belyser de frågor som avloppsplanerna ska innehålla. Det bedöms ändå vara värdefullt att ett samlat dokument tas fram som även inbegriper utgångsläget för de avrinningsområden som berörs. Planerna bör kunna underlätta för ekosystemtjänster, bidra med minskade översvämningsrisker och leda till klimatanpassningar och energihushållning.

Tertiär och kvartär rening

Det reviderade avloppsdirektivet ställer krav på avskiljning av fosfor (från 10 000 pe) samt skärpta krav för kväverening för större avloppsreningsverk (från 150 000 pe) så kallad tertiär rening. För anläggningar från 10 000 pe (men mindre än 150 000 pe) gäller att en riskbaserad bedömning utifrån aktuell övergödningsproblematik avgör kraven.

Miljöförvaltningen välkomnar att högre krav på rening generellt kommer att gälla. Vad avser fosforreningen är dock de kravnivåer som normalt tillämpas i Sverige strängare än direktivets.

Kvartär rening innebär avskiljning av mikroföroreningar till exempel läkemedelsrester och införs för anläggningar i storlek likt tertiär rening. För de mindre anläggningarna görs en bedömning utifrån känsliga områden som dricksvattentäkter, badvatten, vattenbruk och utifrån människors hälsa eller miljön.

Miljöförvaltningen välkomnar kravet på kvartär rening på grund av den stora påverkan och spridning som finns av dessa ämnesgrupper i miljön. Utbyggnaden planeras att ske i etapper där samtliga berörda verk ska vara klara vid utgången av 2045. Med hänvisning till att teknik för rening redan finns och tillämpas i unionens medlemsländer, samt det allmänna behovet av att begränsa dessa utsläpp, bör en ökad utbyggnadstakt övervägas enligt förvaltningen.

Energikartläggning

Krav införs på energikartläggning med fokus på att minska utsläppen av växthusgaser från avloppsreningsverk från 10 000 pe. Ansvariga för tillsynen av kartläggningen bedöms vara länsstyrelserna samt miljonämnderna. Tillsynsmyndigheterna behöver utveckla sin kompetens för att hantera dessa frågor enligt Naturvårdsverkets bedömning.

Miljöförvaltningen konstaterar att kraven kan innebära nya tillsynsområden men har i övrigt inga synpunkter. Energiområdet är ett viktigt tillsynsområde för nämnden redan idag.

Vidare ska energineutralitet för avloppsreningsverk från 10 000 pe uppnås senast under 2045.

Miljöförvaltningen har inga erinringar.

Icke-hushållspillvatten

Ökade krav på förbehandling av icke-hushållspillvatten som avleds till en allmän VA-anläggning införs för verksamheter för att förebygga problem för avloppsreningsverk och i recipient. Tillsynsmyndigheten ska minst vart 10:e år granska situationen med avledningen med avseende på villkor och försiktighetsmått så att kraven i den nya avloppsförordningen följs. Samråd ska ske med VA-huvudmannen.

Miljöförvaltningen har förståelse för bestämmelsen men konstaterar samtidigt att den kan leda till svåra överväganden för tillsynsmyndigheterna i fall där kraven inte bedöms uppfyllas. Det kan uppstå situationer där ett utsläpp som i samband med tidigare provning accepterats inte längre bedöms uppfylla kraven i avloppsförordningen. Det är inte tydligt hur avvägningen ska göras mellan ett gällande miljöbalkstillstånd och de begränsningar eller föreläggande om försiktighetsmått som kan behöva göras. Likaså kan tillsynsmyndighet och VA-huvudman göra olika bedömningar i samband med översynen av utsläppen.

Återvinning av avloppsvatten

Det införs en möjlighet att frånga direktivets krav på tertiär rening om avloppsvattnet återanvänds för bevattning inom jordbruket. Det förutsätts då att näringsämnen kommer till nytta i odlingen.

Miljöförvaltningen menar att användningen bör kopplas till ett anmälnings- eller tillståndsförfarande.

Anmälningsplikt och ny verksamhetskod i miljöprovningförordningen införs för att återvinna avloppsvatten för andra ändamål än jordbruksbevattning.

Miljöförvaltningen välkomnar en utveckling där renat avloppsvatten alltmer ses som en resurs för samhället i stället för ett kvittblivningsproblem. Kan utsläppen till recipienterna minskas samtidigt som avloppsvattnet nyttiggörs för olika ändamål i samhället uppnås en betydande miljövinst och resurshushållning. Samtidigt ställer det krav på adekvat rening och hygienisering och inte minst den kvartära reningen blir viktig i detta sammanhang.

Undantag från icke-försämringskrav

Det införs en möjlighet att under vissa förutsättningar frånga icke-försämringskravet inom vattenförvaltningen. Det innebär att till exempel ett nytt reningsverk kan medges trots risken för ett "äventyrande" av miljökvalitetsnorm eller status i vattenförekomsten.

Miljöförvaltningen kan förstå och dela bedömningen att ett behov av undantag från icke-försämringskravet föreligger. Undantaget tillämpas under vissa speciella förutsättningar när regeln om icke-försämring blir kontraproduktiv.

Det är dock viktigt att alla andra möjligheter för att lösa en viss situation är uttömda innan ett undantag beviljas. Konsekvenserna för vattenförekomsten måste nogt övervägas också i ett långsiktigt perspektiv.

Övervakning av folkhälsoparametrar

Det reviderade avloppsdirektivet syftar också till att skydda människors hälsa genom att till exempel använda avloppsvatten som en indikator för folkhälsoparametrar. Med anledning därav införs krav på kontroll vilket innefattar att övervaka avloppsvatten med avseende på smittämnen med mera.

Folkhälsomyndigheten får ansvar för övervakning och analys av avloppsvatten och den kommunikation som behövs med anledning av resultaten. Myndigheten ges också bemyndigande att ta fram föreskrifter som berör övervakningsområdet.

Miljöförvaltningen har inga erinringar mot förslaget.

Utökat producentansvar

Ett utökat producentansvar införs för humanläkemedel och kosmetika med det uttalade syftet att branschen ska stå för minst 80 procent av kostnaderna för avloppsreningsverkens rening av mikroföroreningar.

Miljöförvaltningen har inga erinringar mot förslaget.

Miljönämnden den 16 juni 2026